

Vit mugu loysa orkutørvin við egnum orkukeldum

— og sostatt fáa uppbyggt eina størri trygd fyri orku til tann neyðuga ídnaðin í krepputíðum. M.a. hetta sigur Hergeir Petersen, verkfrøðingur. Sosialurin hevur heitt á hann um at siga sína hugsan um aktuella orkustøðuna og teir spurningar, sum eru frammi júst nú

Ut frá tí, sum fram er komið um orkunýtsluna í Føroyum nú og eini 20 ár frameftir, sæst, at roknað er við einum stórum vøkstri í el-nýtsluni frá umleið 150 mill kWh/ár 1980/81 til umleið 350 mill kWh/ár 2000 (Orkuráðið), meðan oljunýtslueksturin sær út at verða steðgaður við um 180.000 tons/ár, hvar um 70.000 tons eru nýtt á landi mest til upphiting.

Alternativ

Tað hevur tey síðstu árin verið tosað um ymsar alternativar orkumøguleikar. Teir alternativu orkumøguleikarnir, ið mugu hava størsta áhuga, eru teir, hvar vit loysa orkutørvin frameftir við okkara egnu orkukeldum, og sostatt fáa uppbyggt eina størri trygd fyri orku til tann neyðuga ídnaðin í krepputíðum.

Hvørjar orkumøguleikar hava vit í Føroyum, ið eru realistiskir nú og í fyrstu framtíð?

Vatnorkumøguleikan kenna vit. Vindorka kann um nokur ár koma at hjálpa nakað (si grein um vindorkumøguleikar) og kanska nakað seinni aldukraftverkin, um allir trupulleikar verða loystir.

Vatnorka besti móguleiki í dag

Tá tey stóru vindorkuanleggini og alduorkuverkin ikki eru liðugtútviklaði enn, kunnu vit soleiðis í dag bert rokna við vatnorkuni sum móguleika. Tíverri eru ætlanirnar á

hesum øki ikki komnar í gongd enn og jú longur tíð gongur, jú truplari er at innheinta alt tað, ið kundi verið gjørt í 1970-unum soleiðis at ein munandi partur av orkutørvinum á landi var umlagdur til okkara egnu orkukeldur.

Tey núverandi vatnorkuverkini framleiða um 50 mill kWh árliga og er hetta tað vit troyta av okkara egnu orkukeldum. Tað seinna SEV-projektið er mett at geva um 120 mill. kWh/ár og aftrat hesum kann vatnorkan útbyggjast við um 100 mill kWh/ár, sum koma frá 4 størri og nokrum smærri verkum. Samlað kunnu vit soleiðis fáa um 270 mill. kWh við vatnorku.

Saman við eini størri vatnorkuútbygging eigur eisini at verða tikið hædd fyri øðrum virkisøkjum, ið hava brúk fyri størri vatnorku (t.d. smoltstöðir, silaalistøðir osfr.).

Tey størru vindorkuverkinu skulu nokk roknast sum ein realistiskur móguleiki, tá mett verður eini 20 ár fram. Ein passalig orkuframleiðsla frá hesum verkum liggur um 15% av allari el-framleiðsluni (hetta grundað vindorkumynstrið).

Upphiting við hitapumpum

Í metanini frá Orkuráðnum yvir el-vøksturin fram til ár 2000 (um 350 mill kWh/ár) er nokk ikki roknað við nakrari størri umlegging av upphitanini við el-hitapumpum.

Um vit nú rokna við, at tað verður førdur ein orku-

Hergeir Petersen, verkfrøðingur

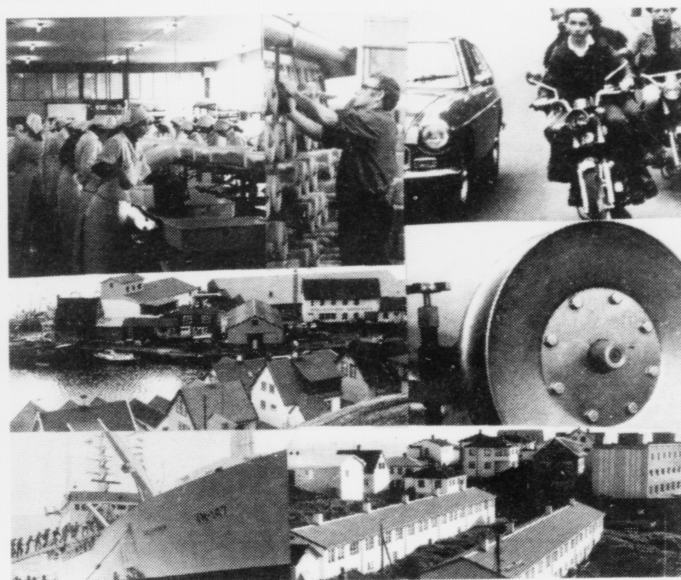
politikkur, hvar miðað verður imóti umlegging til upphiting við hitapumpum, skulu, um t.d. ein helvt av sethúsum á 2000 verða upphitað á henda hátt, framleiðast um 100 mill. kWh/ár aftrat teimum 350 mill kWh/ár.

Tað ber til at útbyggja okkara egnu orkukeldur (vatn og vindorku) soleiðis, at hesar framleiða 60–65% av nevnda orkutørvi uppá 450 mill kWh/ár, meðan tað, ið restar verður framleitt við olju og evt. kolakraftverkum.

Tað omanfyri nevnda svarar til tað ein kundi hugsað sær, at ein størri partur av orkunýtsluni á landi kemur frá okkara egnu orkukeldum, men (givið er at) ein el-nýtsla uppá 450 mill kWh/ár (evnt. 350 mill kWh utan hitapumpur) ár 2000 krevur veldugar iløgur í elverk og linjur, um dentur verður lagdur á eina tilika útbygging.

Sparing

Tað er tí ógvuliga neyðugt, at tað samtidis verður arbeitt við orkusparing so vøksturin ikki verður so stórur sum roknað er við í dag.

Omanfyri nevnda upphiting av eini útbygging og eventuelli umlegging av upphitingini er radikal, tá hugsað er um eitt tíðarskeið uppá eini 20 ár, um tankin er at visa á, at móguleikin finst.

Hvussu útbyggjast skal í framtíðini má semja fáast um. Umframt eini samfelagsøkonomiskari meting eigur eisini virðið tryggin av eini munandi sjálforsýning at víga nógv í metingini.

Tað hevur verið tosað

um, at vatnorkuútbyggingin er ov dyr men við tað, at vatnorkuverkini skulu avskrivast yvir eitt nógv longri áramál enn vanligt er fyri flest onnur el-anlegg verður úrslitið í longdini betur.

Annars kann nevast, at nakrir av teimum prisum pr. kWh/ár, ið fyriliggja, eru fyri sjálvi vatnorkuanleggini, millum 3 og 7 kr./kWh ár, meðan prisurin fyri t.d. tær vindmyllur størri sum smærri, sum í dag eru gjørdar,

liggur millum 2 og 5 kr./kWh ár, men tá vatnorkuverkini hava nógv longri livitíð og haraftrat eitt effektivt, hvat vindkraftanleggini ikki hava, verður framleiðslan frá hesum ikki dýrari.

Náttúran

Viðvíkjandi tí broyting í náttúruni har vatnorkuanleggini verða gjørd, eigur sjálvandi at vera farið so væl um sum móguligt. Sum dømið kunnu vit taka

